

GÜNAY ƏLƏKBƏROVA

BİR KÖNÜLDƏN MİN KÖNÜLƏ

"Biz öz milli-mənəvi dəyərlərimizə sadıq, bu dəyərləri qoruyuruq, saxlayırıq, ənənələri yaşadıırıq və bizim gücümüz də bundadır..."

İlham Əliyev,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Hər bir xalqın öz adət-ənənəsi, milli-mənəvi və dini dəyərləri var. Dünyanın ən qədim xalqlarından olan Azərbaycan da özünün zəngin milli-mənəvi, əxlaqi, dəyərlər sistemi ilə bəşər sivilizasiyasına əvəzsiz töhfələr vermişdir. Buna görə də biz öz milli-mənəvi, dini dəyərlərimizlə, adət ənənələrimizlə fəxr edirik. Milli-mənəvi dəyərlər sisteminə malik olmaq hər bir xalqın mədəni simasını göstərir. Bu dəyərlər nə qədər zəngin olsa, həmin gənclər də o qədər cəmiyyət üçün xeyirli şəxs kimi yetişir və dövlətin daha da güclü olmasına töhfə verir. Min illər boyu formalaşan və Azərbaycan xalqının yüksək mənəvi dəyərlərə malik olduğunu göstərən təkraredilməz ənənələr millətimizin keçmişi ilə bu günü və gələcəyi arasında sarsılmaz bir mənəvi körpü rolunu oynamaqdadır. Milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunması və gələcək nəsillərə çatdırılması bu gün daha çox aktualdır. Çünki milli-mənəvi dəyərlərimizin Azərbaycan xalqının formalaşmasına təsiri böyük olduğu kimi, milli dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsində də xüsusi rolu vardır. Bu mənada Azərbaycan xalqı da başqa xalqlardan fərqlənir. Ailələrimizdə böyüyə hörmət, ata-anaya sevgi, ehtiramla davranmaq, kiçiklərə qayğı, diqqət əsas göstəricilərdəndir. Bundan başqa bizim gələcək nəsillərə örnək olan əxlaq, tərbiyə simvolu, məhəbbət etalonu kimi daim hörmətlə

anılan nümunəvi ənənələrimiz çoxdur.

Azərbaycan xalqı əsrlər boyu mənəvi dəyərlərimizdən olan xeyirxahlıq, fədakarlıq, könüllü və təmənnəsiz kömək ənənələrini yaşatmış və bu günə kimi qoruyub saxlamışdır. Könüllülük insanları bir amal uğrunda birləşdirən birgə fəaliyyət formasıdır. Könüllülük həm də vətənpərvərlik məktəbi, öz xalqına, dövlətinə, milli-mənəvi dəyərlərə bağlılıq və xidmət nümunəsidir. Dünyada könüllülük fəaliyyətinin neçə əsrlik tarixi vardır. Bu könüllülük müxtəlif coğrafi ərazilərdə müxtəlif səbəblərlə həyata keçirilib. Qədim zamanlarda müxtəlif dinlərin yayılması və təbliğatı zamanı, xəstəlik epidemiyaları başladığında həkimlərin insanlara yardım etməsi və s. fəaliyyətlər könüllülük prinsipləri üzərində həyata keçirilib. Beləliklə, könüllülük öz iradəsi və sərbəst seçimi əsasında heç bir maddi xeyirə əsaslanmayan və cəmiyyətin rifahının daha da yaxşılaşdırılmasını qarşıya məqsəd qoyan sosial bir fəaliyyət istiqaməti hesab olunur. XIX əsrin sonu XX əsrin əvvəllərinə nəzər salsaq, bir sıra xeyriyyə cəmiyyətlərinin yarandığını və insanların burada könüllülük prinsipi ilə müəllim, tibb bacısı və digər sahələrdə çalışdığını görə bilərik. XX əsrin ikinci yarısından etibarən könüllülük, həmrəylik, sosial məsuliyyət kimi ali dəyərlər sistemləşdirilərək, BMT könüllüləri tərəfindən koordinasiya

olunmağa başlayıb və beləliklə, könüllülük dünyada kütləvi bir sosial fəaliyyətə çevrilib. 1985-ci ildən iqtisadi və sosial inkişaf naminə hər il 5 dekabr BMT-nin Baş Məclisi tərəfindən Beynəlxalq Könüllülər Günü kimi qeyd edilməsi təklif olunub və həmin tarixdən bu gün qeyd olunur.

Azərbaycanda da könüllülüyün tarixi kifayət qədərdir və bu fəaliyyət bizim milli-mənəvi dəyərlərimizə, eyni zamanda sülhsevər və ümumbəşəri dəyərlərə nə qədər bağlı olduğumuzun göstəricisidir. Ölkəmiz yenidən müstəqillik əldə etdikdən sonra güclü bir dövlətə çevrilməsində, insanların rifahının getdikcə yaxşılaşmasında, ictimai-siyasi proseslərdə könüllülərin kifayət qədər rolu olub. İlk yaranan könüllülər özünümüdəfiə dəstələrini, müharibəyə könüllü gədən həkim və tibb bacılarını misal kimi göstərmək olar. Qanlı 20 Yanvar hadisələri zamanı insanların xəstəxanalara könüllü gedərək qan verməsi də xalqımızın könüllülük dəyərlərinin bariz nümunələrindəndir.

Müasir Azərbaycanda könüllülük sahəsində real inkişaf ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra başlayıb. Elə buna görə də könüllülük hərəkatının nəzərə çarpacaq yüksəlişi məhz ümummilli liderimizin adı ilə bağlıdır. Belə ki, ulu öndərin idarəçiliyinin ilk illərindən başlayaraq, hərtərəfli və davamlı inkişaf məqsədilə dövlət və özəl sektorlar, vətəndaş cəmiyyəti arasında əməkdaşlıq diqqət mərkəzində saxlandı. Bu prosesə insanları könüllü şəkildə cəlb etməyə, onların sahə təcrübəsindən yararlanmağa mühüm əhəmiyyət verildi. Beləliklə, 1998-ci ildə Gənclər və İdman Nazirliyi, BMT İnkişaf Proqramı və BMT Könüllüləri Proqramının birgə layihəsi fəaliyyətə başladı. 1998-2000-ci illərdə bu proqramın nəticəsi olaraq ölkədə güclü könüllü komandası yaradıldı və könüllülük prinsiplərinin geniş auditoriyaya təbliğinə start verildi.

Son illərdə könüllülük hərəkatı respublikamızın davamlı inkişafının təmin olunmasında daha çox diqqət çəkir. Ulu öndər Heydər Əliyevin uğurlu davamçısı olan Prezident İlham Əliyev də gənclərə qayğıyla yanaşmış, onların asudə vaxtlarının daha səmərəli keçməsi üçün könüllülük hərəkatının yaranmasına təkan vermişdir. XXI əsrin əvvəllərindən ölkəmizin yüksək neft gəlirləri ilə müşayiət olunan yeni bir dövrü başladı. Bu dövrdə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin reallaşdırdığı siyasətin əsas məqsədlərindən biri neft kapitalının insan kapitalına çevrilməsi idi. Bu zaman qarşıya qoyulan məqsədləri gerçək-

ləşdirmək üçün innovativ və geniş kütlənin maraqlarına cavab verən yeni addımlara ehtiyac vardı və əlbəttə, bu sahədə könüllülüyün mühüm önəm daşması danılmaz idi.

Beləliklə, Azərbaycanda könüllük fəaliyyətinin yeni inkişaf mərhələsində təkanverici rolu 2009-cu ildə Milli Məclisin qəbul etdiyi "Könüllü fəaliyyət haqqında" qanun təşkil etdi. 10 maddədən ibarət bu geniş və əsaslı qanunla Azərbaycanda könüllülük fəaliyyəti davamlı inkişaf yoluna qədəm qoydu. 2012-ci il dekabrın 29-da 1 sayılı Bakı "ASAN xidmət" mərkəzinin açılışı zamanı bir qrup "ASAN könüllüsü" ilə görüşən Prezident İlham Əliyev "ASAN" könüllülük hərəkatına öz xeyir-duasını verdi. 2013-cü ildə isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin (ASAN Xidmət) yanında aktiv və konstant könüllü təşkilat olan ASAN Könüllüləri Təşkilatı (AKT) yaradıldı. Bununla da könüllülər hərəkatı "ASAN xidmət"dən başladı. 2016-cı il dekabrın 28-də 1 sayılı Bakı "ASAN Kommunal" mərkəzinin açılışı zamanı dövlət başçısı tərəfindən səsləndirilən fikri xatırlamaq istərdim: "ASAN xidmət"i könüllülər hərəkatından ayıra bilmərik. Bu da bir yenilikdir. "ASAN" yaranana qədər Azərbaycanda könüllülər hərəkatı olmamışdır. Biz könüllülər haqqında eşitmişdik. Ancaq könüllülər hərəkatı nədir, onu bilmirdik. Bu gün artıq bu hərəkat Azərbaycanada yaşayır". İlham Əliyev həmçinin vurğuladı ki, ölkəmizin sürətli və uğurlu inkişafı davam edir, ölkə qarşısında duran bütün vəzifələr icra olunur. Bu gün Azərbaycan dünyada çox sürətlə inkişaf edən ölkə kimi tanınır. Biz isə əldə edilmiş uğurlarla kifayətlənməməliyik, daim irəliyə baxmalıyıq və ilk növbədə, bu gün həll edə bilmədiyimiz məsələləri həll etməliyik, nöqsanları, problemləri aradan qaldırmalıyıq. Əlbəttə ki, gənclər bu sahədə bizim ən birinci yardımçılar ola bilərlər və olmalıdırlar. Ona görə ictimai nəzarətin gücləndirilməsi çox önəmli məsələdir. Çünki ictimai nəzarət olan yerdə işlər daha yaxşı gedir. Azərbaycan 28 ildir ki, müstəqil dövlətdir. Ölkəmizdə uğurla həyata keçirilən gənclər siyasətinin bu il 25 ili tamam olur. 25 ildir ki, Azərbaycan gənci tarixi, milli və mədəni mənsubiyyətinin qorunması yolunda daha ciddi addımlar atmaqdadır. Biz beynəlxalq tribunallarda çıxış edərkən "Mən müstəqil Respublikanın vətəndaşıyam", - deyə özümüzü təqdim edirik. Bu amilin əhəmiyyətini nəzərə alaraq gəncləri ölkəmizin həyatında daha da fəal iştiraka çağıraram. Çün-

ki bu, bizim Vətənimizdir, çünki bu, bizim Azərbaycanımızdır.

Respublikadakı könüllülük fəaliyyətinə bir daha nəzər yetirsək görürük ki, "ASAN" könüllülük hərəkatı digər könüllülük fəaliyyətlərinin də yaranmasına müəyyən təsir edib. Buna misal olaraq, KOB (Kiçik Orta Biznes) və "Bir" Tələbə-Könüllü proqramının könüllülərini, daha sonra isə 2019-cu il yanvarın 24-də Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin Tərəvəzçilik Elmi-Tədqiqat İnstitutunun və "Kartof və tərəvəz toxumları istehsalı" kompleksinin açılışı zamanı dövlət başçısına təqdim olunan "Aqrar İnkişaf Könüllüləri" hərəkatını da göstərmək olar. Aqrar İnkişaf Könüllüləri" Təşkilatı da öz növbəsində "Yaylaq Könüllü Düşərgəsi" layihəsini həyata keçirdi. Gənclərin potensialından daha səmərəli istifadə etmək, cəmiyyətin bütün sahələrində gənclərin fəal iştirakına şərait yaratmaq, onlara peşə vərdişlərini aşılamaq və təcrübə biliklərini artırmaq həmçinin vətəndaş məmnunluğunun artırılması, vətəndaşlar arasında könüllülüüyün təbliği məqsədi ilə Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində fəaliyyət göstərən 11 Uşaq və Ailələrə Dəstək Mərkəzləri cəlb olunmuş, Əmlak Məsələləri Dövlət Komitəsində müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq könüllü fəaliyyət təşkil olunmuşdur.

Çoxlu sayda könüllü hərəkatlarının yaranması əsərlində bu sahədəki sağlam rəqabət mühitini formalaşdırır və nəticə olaraq bütün tərəflər və ümumilikdə dövlətimiz, cəmiyyətimiz qazanmış olur. Bu hərəkatlar bizə, təcrübəli, bacarıqlı, müasir düşüncəli və ölkə başçısının hər zaman vurğuladığı kimi dəyərləri özündə birləşdirən müasir Azərbaycan gəncini və kadr ehtiyatını qazandırır. Könüllülük dövründə gənclər respublikamızda aparılan islahat və inkişafın kənardan passiv izləyicisindən onun aktiv bir parçasına çevrilirlər. Gəncləri bura ilk olaraq səmimi bir mühitdə təcrübə və dostlar qazanmaq imkanı cəlb edir. Burada özünü ifadə etmək üçün əlverişli imkanlar var. Hər bir könüllü öz ideya və layihəsini irəli sürə bilir. Yaradılmış mühit gənclərin gizli qalmış potensial və bacarıqlarını üzə çıxartmaq imkanı verir. Könüllü olaraq təşkilatların lahiyələrində iştirak etməklə təcrübəli menecerlər öz liderlik və idarəedicilik bacarıqlarına yeniliklər qata bilər, yüksəyə can atan gənc mütəxəssislər isə yeni təcrübələr əldə edə bilər və qazandıqları şəbəkələşmə ilə işlədikləri yerdə daha yüksək mövqelərə iddia edə bilərlər. Həmçinin könüllülük fəaliyyətinə cəlb olunmuş hər bir gənc üçün

könüllü kimi çalışmaq və ilkin iş təcrübəsi, uğurlu karyera qurmaq istiqamətində mühüm amil hesab oluna bilər. Çünki heç bir təcrübəsi olmayan gənc üçün könüllü kimi işləmək iş haqqında, komandada işləmək, iş zamanı ünsiyyət qaydalarını və s. öyrənmək vacibdir.

Könüllülərimiz ölkəmizdə keçirilən irimiqyaslı beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsində də əvəzsiz rol oynamışlar. Son illərdə ölkəmizin ev sahibliyi etdiyi "Eurovision-2012" mahnı müsabiqəsi, 2015-ci il I Avropa Oyunları, 2017-ci il IV İslam Həmrəyliyi Oyunları, "Formula -1" və digər mötəbər və irimiqyaslı tədbirlərə on minlərlə könüllü cəlb olundu. Bu tədbirlərin keçirilməsi nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq miqyasda çıxarılacaq böyük potensiala malik, eyni zamanda, təcrübəli könüllü bazası formalaşdı. Qazanılmış uğurlarda Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rolu danılmazdır. Məhz Mehriban xanımın əzmkar fəaliyyəti nəticəsində ölkəmizdə keçirilən mötəbər tədbirlərdə on minlərlə könüllünün fəaliyyəti yüksək və professional səviyyədə təşkil edildi.

Bu gün könüllü hərəkatların yaranması məqsədi ilə dövlətimiz tərəfindən zəruri addımlar atılır, dövlət dəstəyi mexanizmləri formalaşdırılır. Bu məqsədlə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 30 dekabr 2019-cü il tarixili sərəncamı ilə Gənclərin fərdi inkişafına təkan vermək, onlarda sosial məsuliyyət hissini artırmaq, ölkəmizin dayanıqlılığının inkişafı üçün səmərəli istifadə etmək məqsədi ilə 2020-ci il Azərbaycan Respublikasında "Könüllülər ili" elan edilib. Ölkə başçısı tərəfindən könüllülüyə göstərilən bu dəstək bizi neçə illər tarixi olan könüllülük ənənələrinə qaytaracaq və gənclərə yeni fürsətlər yaradacaq.

Azərbaycanın parlaq gələcəyinin təminatçısı olan gənclər müstəqil Azərbaycan naminə bütün güclərini toplamalı, vətənin inkişafı üçün səylə çalışmalı, öz siyasətində onlara arxalanan ölkə Prezidentinin etimadını həmişə doğrultmalıdırlar. Göründüyü kimi, bu gün Azərbaycan gəncliyinin önündə böyük qapılar, yollar açılib. Tarixi milli-mənəvi dəyərlərimiz, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi tədbirlər, eyni zamanda, ölkəmizin zəngin resursları gənclərimizin inkişafı üçün müvafiq şəraiti yaradır. İndi əsas vəzifə gənclərin bu imkanlardan layiqincə yararlanıb, həm öz inkişafını təmin etmək, həm də dövlətimizin mənafeyini etibarlı şəkildə müdafiə edən layiqli vətəndaş kimi formalaşmaq üçün ciddi iradə ilə çalışmalıdır.